

כיוון דאיכא רשב"ג דאמר משתחי בוי' תימה דהשתא משמע דפלוגתא דרשב"ג ורבנן בצנן שמונה דחשיב צר קיימא לרשב"ג ולא לרבנן וקשיא לר"י דלעיל בהחולץ (דף לו: וזב"ר ר"א דמילה שבת דף קל"ה: ושם) משמע דפליגי איפכא ובסתם וולדות דלרשב"ג היכא דלא שיה חשבינן ליה ספיקא ולרבנן חשבינן ליה צר קיימא ואמר ר"י דמשמע ליה לגמרא דפליגי בתרתי על כרחין רשב"ג איירי בצנן שמונה דמדתינא דבוספתא^(א) צתר פלוגתא דרבי ורבנן דלעיל ומדקאמר כל ששהה ולא נקט אס שיה משמע דאתא לרביי סתם וולדות דאין יולאין מתורת נפל אלא בשלשים יום ועוד דבוספתא מסיים במילתיה דרשב"ג שנאמר ופדיו מנן חדש תפדה משמע דמיירי בצתם וולדות מדמייתי קרא ועוד דאס לא צא להוסף רשב"ג סתם וולדות מה צא להוסף על רבי ואכתי קשיא לר"י הא דליצעי לן בסוף רבי אליעזר דמילה (שם דף קל"ה) מי פליגי רבנן עליה דרשב"ג בצתם וולדות או לא ומדקדק מאלמר רבי יהודה אמר שמואל הלכה כרשב"ג מכלל דפליגי רבנן ומאי לרביה היא דלמא משום צנן ח' צא לפסוק כמותו^(ב) ואמר ר"י דק"ל דשמואל צתם וולדות פוסק כמותו א"י דע"כ לא צבן שמונה פסק כמותו אלא צתם וולדות דצבן שמונה אין הלכה כמותו מדר' אצבו דהכא ועוד דאי צבן שמונה פוסק כמותו הוה ליה למימר הלכה כרבי ורבנן שמעון בן גמליאל: **עוד שיהא בבבלי**. אע"ג דאמרן לעיל דצענין שיהא לקוי ממעי אמו ויש סימנים שאין יכולין להודיע משנוול מ"מ כיון שניכר מיד שאין עושה כיפה ושאר סימנים ניכרים כל אחד כשהוא צומנו הוכיח הראשון על האחרים שמונעי אמו הוא לקוי אלא שלא היו ראוין להיות ניכרים סמוך ללידתו וא"ת הא דלמרינן (לקמן דף ק"א:)^(ג) קטן וקטנה לא מולדין ולא מייצמין קטן שמה ימצא סרים כשמטיל מים ועושה כיפה יחלוץ וייצם לרבי הונא דלמר עד שיהא צבולן^(ד) ואפילו אס יולדו כל הסימנים לאחר מכאן אין צבך כלום כיון שלא היה לקוי ממעי אמו ואין לומר דצנאות קטן שיש צו סימני סרים שאין עושה כיפה

קאמר דלא מולדין ולא מייצמין דהא בכל דוכתא משמע דטעמא משום דחיישינן למיעוט וזה היה תימה דאותן שיש צבן סימני סרים צקטנותם רוצם מתקנין ולא סרים יניחו ועוד דלקמן צפרק צית שמאי (דף ק"א:)^(ה) משמע דצכל קטנים איירי רבי מאיר גצי יצם קטן שצא על יצמה גדולה מגדלנו דקאמרינן לימא מתינתין דלא כרבי מאיר כו' ואמר ר"י דהא דצענין לעיל שיהו צו סימני סרים משנוול היינו ליחשב דחאי סרים אצל ספק סרים הוי אף על פי שאין צו סימני סרים וכן פירש רשב"ם ציולא דופן (נהד דף מו: ושם) גצי הא דלמר וכי לא נולדו צו סימני סרים עד כמה עד רוצ שנותני פירוש עד רוצ שנותני אס לא הציא הוי גדול דחאי וסרים דחאי אצל קודם לכן הוא קטן ויש לו דין צן משעה מבי ועד רוצ שנותני ואס הציא צ' שערות מכ' ועד קודם רוצ שנותני הוי גדול ולא סרים: **דהביא** שתי שערות בזוקן בוצי ע"מא לא פליגי עד שיהא בבבלי. וא"ת והא לעיל אמרינן צן עשרים ולא הציא שערות יצאו כו' הא הציא שערות קודם כ' לא חשיב דחאי סרים אע"פ שיש צו סימני סרים ואס כן מאי קאמר עד שיהא צבולן אפילו כולן אין מועילין דהא הציא שתי שערות בזוקן ואמר ר"י דשערות דזוקן אין מועילין לדין הבצת שתי שערות אף על גב דצכל שאר מקומות בגוף מועילים ואס תאמר כיון דהציא שתי שערות בזוקן מאי קאמר עד שיהא צבולן והלא אחד מן הסימנים הוא שאין לו זקן והרי יש לו זקן ואמר ר"י דאין חשוב הבצת שתי שערות לצד יש לו זקן אלא אס כן נתמלא זקנו וא"ת הא דלמר צפרק קמא דקדושין (דף לה: ושם) זקן האשה והסרים ופירש צקונטרס סרים חמה היכי משכחת לה לנמי"ד עד שיהא צבולן ואר"י דהכא מיירי קודם כ' אצל מה שהציא אחר כ' כצנר הוא סרים דחאי אין צבך כלום(ט): **בי פליגי בשלא הביא**. והא דקאמר רבי יוחנן אפי' צבחד מהן לא שייצטרך סימן אחד צהדי הא לא צהאי לחודיה חשוב סרים ואין לתמוה על הלשון דצכי הא לא הונא אמרי צאלו טרפות (חולין דף ק"ב) עוף הצא צסימן אחד טהור^(ו) והני מילי דלא דרים ועל כרחין הכי פירושו הני מילי שאותו סימן הוא דלא דרים:

תום' חד מקמאי ר' אומר סימני מוכיחין עליו שערו וצפרו טיטמא דשלא גמרו סימניו הא גמרו סימניו אמרינן האי בן ד' הוא האשתוחי אישתחי אלא הא דאמר רבא תוספאה עובדא הוה באשה שהלך בעלה למדינת הים ואשתחי עד תריסר ירחי שתא כמאן כר' דאמר אישתחי כיון דאיכא רשב"ג דאמר אישתחי כרביה עבד דהניא רשב"ג אומר כל ששהה לי' יום באדם אינו נפל (אין) נפל לכאורה מסתבר דשלש מחלוקות דברר תי' דפליגי אורי' ס"ל רבין ח' לא חיי בן צנמרו סמינו בין לא נגמרו ח' ס"ל דכשנגמרו מחייא חיי אלא שאין עושים מעשה להחזיקו כבן קיימא דחאי עד שיהא בן כ' ורשב"ג ס"ל כל ששהה שלשים יום באדם אינו נפל אפילו דאי אמרינן דרשב"ג דוקא בדנגמרו סימניו הוא דאמר כל ששהה לי' יום וכי אבל לא גמרו אע"פ ששהה נפל הוא ח' השתא י"ל אי בשנגמרו סימניו אמרו ששה לי' יום אינו נפל שאם היה נפל אינו יכול לחיות סימניו אם היה נפל אינו

יכול לחיות לי' יום אלא משמע דס"ל לרשב"ג כל ששהה לי' יום אינו נפל בין גמרו בין לא גמרו ורשב"ג ורבנן בתרתי פליגי פליגי בבן ח' כדאמרי' בפסק בן ד' ספק בן ח' דאליבא דרבנן הולכין אחר רוב נשים דילין ולד של קיימא ולרשב"ג ספק הוא ואפסוקי הלכתא בפרק ר"א דמילה כרשב"ג ומשמע דבתרתייהו אפסוקי הלכתא כרשב"ג בין בספק בן ח' בין בודאי בן ח' וממילא ש"מ דלית הלכתא כר' אבהו דאמר אין עושין בהם מעשה להחזיקו כבן קיימא עד שיהיה בן כ' דהא אפסוקי הלכתא כרשב"ג דאמר כל ששהה לי' יום באדם אינו נפל ודאי של קיימא הוא. ויש להשת מלתא דרשב"ג בתרתי בספק בן ח' אבל כל זמן שלא ששה ספקא הוה כי ששה ודאי בן קיימא הוי בן ח' בלא ששה ודאי נפל הוא בששהה לי' יום חספ עד שיהיה בן כ' ולעולם לי' אבהו הלכה הוא והר' שמואל ב"ר דוד כתב ר' אמר חדא ורשב"ג אמר חדא ולא פליגי דרי' לא אדכר כלל ששה לי' יום ס"ל דבשנגמרו סימניו תליא מלתא בין ששה לי'

הערל פרק שמיני יבמות

מפני הסכנה. (ט) סכנת שניהם הבן והאס שלא ירצה חלב הדדין ומיאנס ותמות: **טעמא דלא גמרו כו'**. צניחותא וקיומא דמילתא היא: **צר צעצה הוא**. ולצעצה נגמרה זורתו אלא שנשתאה ג' וחזר. ואשמעינן רבי אצבו דאפי' לרבי לא מחוקינן ליה צצר קיימא עד שיהא צן כ': **ואישהיה עד תריסר ירחי שמה**. שלא

מפני הסכנה הכא במאי עסקינן (ט) כשגמרו סימניו דתניא (ט) איזהו בן שמונה כל שלא כלן לו חדשיו רבי אומר א סימנין מוכיחין עליו שערו וצפרניו שלא גמרו טעמא דלא גמרו הא גמרו אמרינן האי בר ז' הוא ואישתהויי הוא דאישתחי אלא הא דעבד^(א) רבא תוספאה עובדא ב'באשה שהלך בעלה למדינת הים או ואישתחי עד תריסר ירחי שתא ואכשריה כמאן כרבי דאמר משתאה כיון דאיכא רבן שמעון בן גמליאל דאמר משתחי כרבים עבד דתניא (ט) רשב"ג אומר כל ששהה לי' יום באדם אינו נפל ת"ר (ז) איזהו סרים חמה כל שהוא בן עשרים ולא הביא שתי שערות ואפילו הביא לאחר מכאן הרי הוא כסרים לכל דבריו יואלו הן סימניו כל שאין לו זקן ושערו לקוי ובשרו מחליק רשב"ג אומר משום רבי יהודה בן יאיר ה"ל שאין מימיו מועלין רתיחות ויש אומרים וכל המטיל מים ואין עושה כיפה ויש אומרים יכל ששכבת זרעו דוחה ויש אומרים ה"ל שאין מימיו רגליו מחמיצין אחרים אומרים ה"ל שרוחץ בימות הגשמים ואין בשרו מעלה הבל רבי שמעון בן אלעזר אומר וכל שקולו לקוי ואין ניכר בין איש לאשה ואיזו היא אילונית כל שהיא בת עשרים ולא הביאה ב' שערות ואפי' הביאה לאחר מכאן הרי היא כאילונית לכל דבריה יואלו הן סימניה כל שאין לה דדים ומתקשה

בשעת שמשוי רבן שמעון בן גמליאל אומר ה"ל שאין לה שיפולי מעים כנשים רבי שמעון בן אלעזר אומר ר"ל שקולה עבה ואינה ניכרת בין אשה לאיש איתמר סימני סרים רבי הונא אמר עד שיהו כולם רבי יוחנן אמר אפי' באחד מהן ה"יכא דהביא שתי שערות (א) בזוקן כוליו עלמא לא פליגי דעד שיהו כולן כי פליגי בשלא הביא אלא הא דאמר להו רבה בר אבוה לרבנן עיינו ביה ברב נחמן אי בשרו מעלה הבל איתיב ליה ברת כמאן כרב הונא לא רב נחמן סיכי (ב) דיקנא הויא ליה: הסרים לא חולץ ולא מייבם וכן אילונית וכו': קתני סרים דומיא דאילונית מה אילונית בידי שמים אף סרים בידי שמים ובתמא כרבי עקיבא דאמר בידי אדם אין בידי שמים לא: הסרים שחלץ ליבמתו לא פסלה כו': טעמא דבעלה הוא הא אחר לא ליבא

הביא סימני סרים כי (היחוד) (האיחור) מוכיח עליו שהוא לקוי מבטן אמו ומעת לידתו ונכשיו נתגלה ספקו אבל קודם כי שעדיין לא נתברר רעותו בלא אבל אם הביא ב' שערות בזמנו הרי הוא כשאר תינוקות ומסתברא כפי' קמא דאי כפי' בתרא הכי איבעי ליה למימר בן ח' כיון שיהיה בן כ' עושים בו מעשה והו"ל לא עלה פירושו כלום לבן ח': הא דתני סרים שחלץ ליבמתו או פסלה מן הכהונה בעלה פסלה דוקא בעלה הוא הא אחר לא פסלה מן האחים דלית הלכתא כרב (הונא) (המנוגא) דאמר שומרת יבם שיונתא אסורה ליבמה דגריסין בסוטה פרוק היה מביא אמרו במערבא לית הלכתא כרב המנוגא. תנן התם בפרק בתרא דבכורים אנדרוניוס יש בו דרכים שוה לאנשים ויש בו דרכים שוה לנשים ויש בו דרכים שוה לאנשים ולנשים ויש בו דרכים (שאנו שוה לא לאנשים ולא לנשים) שוה לאנשים כיצד מטמא בלובן כנאשים ורוקק ליבום כנאשים ומתעטף ומסתפר כנאשים וגושר ואינו נישא כנאשים וחיוב בכל מצות האמורות בתורה כנאשים כיצד הוא שוה לנשים

מסורת הש"ס

(א) [מוספתא שבת פט"ו], (ב) [פי' מוס' נדה סו. ד"ה אלא], (ג) לעיל לו: שבת קלה: נדה מד: [ומי' דשבת פט"ו], (ד) [מוספתא פ"א], (ה) ס"א ותי' (ו) [שבת פט"ו], (ז) [ולעיל סא: ולקמן ק"ע], (ח) [ועמ"ש מוס' נדה גכ. ד"ה שמה כו' דלא מועלת הכדיקה עד שהוא גדול בשנים], (ט) [ועי' היעב מוס' קדושין לה: ד"ה הרי הוא], (י) [נחלוין ח"מא והוא דלא דרים],

גליון הש"ס

תו"ח בין רבו ובהו ובהו ר"י דר"ח דשמואל רבו. עי' שבת ט ע"ב מתי' הא לן וע"נ:

הגהות הב"ח

(א) גמרא האכ צמחי עסקין (כשגמרו סימניו) חל"מ וי"ז הכי גרס צ"ח"ק הב"ע כשלא גמרו סימניו סי: (ב) רשי"ט ד"ה מפני הסכנה סכנת שנים. י"ב ובמס' שבת דף קל"ה. פרש"י רק משום סכנת אס ע"ש ובמסו': (א) ד"ה ואשתחי וכו' שלא חזר הבעל וילדה:

הגהות הגר"א

[א] גב' בזוקן. נמחק (ור"ל חל"מ דהציא ב"ש לאחר עשרים ועי' א"ר סוף פ"ה דנדה וא"ל לכל מה שחשקו המוס' מזה): [ב] שם דיקנא. נמחק:

הגהות מהר"ב הנשבורג

[א] גב' ואישתחי ע"י חריסר ירחי שמה. י"ב ע"י ראב"ן דף קכב ע"א ומפרש מתי' חמי הדגרי והוא שמתעברה ופגעה בצום זכר תחלה:

תום' חד מקמאי (המשך)

יום בין לא ששה ודאי בן קיימא הוא ות"ק ס"ל דבן ח' שנגמרו סימניו מחייא חיי אלא שאין מחזיקין אותו כבן קיימא ודאי עד שיהא בן כ' וי"מ דסימניו בן ח' דקאי"ר אבהו לאו להחזיקו כבן קיימא קאמר אלא לענין קטנות כשם שסימני סרים ואילונית קאמר לענין קטנות וגדלות וכן בן ח' לענין קטנות וגדלות וכן פי' הרב א"ב בן ד"ל וי"ל אמר אביי בן ח' שאין עושין מעשה עד שיהיה בן כ' כי העשרים שלו כ"יג שאר תינוקת ולפני כ' שלו כלפני זמן של שאר תינוקות מפני דקותו וחולשתו ויש מי שאומר שאם לא הביא שתי שערות והוא בן כ' ה"ן סרים ואע"פ שלא

^[1] אולי צ"ל דילי דחי בשנגמרו סימניו אמרו ששה לי' יום אינו נפל בין גמרו סימניו שאם היה נפל וכו'.